

Saugiai naudotis internetu reikia mokyti taip pat, kaip ir elgtis gatvėje

Internetas – šiuolaikinio gyvenimo „vinis“. Virtualioje erdvėje vaikai ir paaugliai praleidžia vis daugiau laiko. Tačiau dažnai tėvai nė nežino, ką jų vaikai ten veikia, todėl nesusimąsto apie kylančias grėsmes. Kaip kiekvienas tėvas išmoko vaiką saugiai elgtis gatvėje, nebendrauti su nepažįstamais žmonėmis, neatidaryti durų svetimiems, taip ir naudotis internetu vaikus reikia mokyti.

Kokios socialinių tinklų bei interneto grėsmės vaikams?

Kibernetinės patyčios sparčiai plintančios ypač paauglių tarpe. Tai tyčinis ir pasikartojantis asmens psichologinis žeminimas kitų akivaizdoje naudojantis informacinėmis technologijomis. Kibernetinių patyčių pavyzdžiai gali būti gaudymai apie asmenį, siekiant į jį nukreipti neapykantą, dalinimasis žeminančia informacija, vaizdais.

Sekstingas – intymių vaizdų išplatimas socialiniuose tinkluose. Kartais spontaniškai pasidalinama savo nuotrauka nepagalvojus, kur ši informacija gali plisti toliau, kartais tai viliojimo seksualinio išnaudojimo tikslais pasekmė. Asmenys, siekiantys pasinaudoti vaiku, dažnai apsimeta panašaus amžiaus, kurį laiką auginą emocinį ryšį su vaiku ir taip įgyja jo pasitikėjimą. Prabėgus savaitėms ar mėnesiams paprasčiausiai erotinio turinio informacijos ar susitikimo.

Duomenų išviliojimas – asmeninės informacijos (vardų, pavardžių, adresų, slaptažodžių, namų vaizdų ir pan.) atskleidimas. Tokia informacija nusikaltėliams tai tarsi aukso gysla.

Draudžiama ar žalinga informacija, sukelianti vaiko emocinį nestabilumą, iškreipianti realų socialinį gyvenimą ir vertybinę vaiko sistemą. Tai gali būti žaidimai, skatinantys smurtą, savęs žalojimą („šturpės“), pornografinio turinio informacija ir pan.

Priklausomybė nuo interneto ir žaidimų. Ji pasireiškia perdėtu susirūpinimu dėl interneto, betikslu naršymu, daug laiko praleidžiama žaidžiant, socialiniuose tinkluose, žiūrint vaizdo įrašus YouTube, išlaidaujama internetiniams žaidimams. Pirmieji požymiai pasireiškia kaip sumažėjusi kita veikla, suprastėję mokymosi rezultatai, irzlumas atsitraukus nuo kompiuterio, impulsyvumas, agresyvumas, apatija realiam gyvenimui.

Su šiomis grėsmėmis susidūrę vaikai išgyvena neigiamus jausmus: jaučiasi apgauti, sukrėsti, nusivylę, įskaudinti. Kraštutiniais atvejais gali kilti pavojus vaiko psichinei, fizinei sveikatai ar net gyvybei.

Kaip apsaugoti vaikus?

Draudimas, ribojimas naudotis internetu – ne išeitis, kadangi šiais laikais vaikas vis tiek ras, kaip juo pasinaudoti. Todėl draudimus reikia keisti domėjimusi. Domėkitės, ką jūsų vaikas veikia internete, kokiais socialiniais tinklapiais naudojasi. Žinodami tai, susikurkite savo paskyras šiuose tinkluose, įtraukite savo vaiką į „draugus“. Periodiškai patikrinkite, kokia informacija apie jūsų vaiką prieinama virtualioje erdvėje.

Padėkite vaikui atskirti, ką jam galima skelbti internete, o ko nevertėtų viešinti.

Pabrėžkite slaptažodžių parinkimo ir jų saugojimo svarbą.

Kalbėkite su vaiku apie bendravimo internete su nepažįstamais žmonėmis galimą riziką.

Jei jūsų vaikas ketina susitikti su internetiniu draugu, pakalbėkite apie galimas grėsmes, pateikite realių pavyzdžių. Geriausia palydėti vaiką į susitikimą ir nepalikti jo vieno.

Jei pastebite, kad vaikas ką nors nuo jūsų slepia, įdiekite į savo namų kompiuterį filtravimo ir stebėjimo programas.

Atkreipkite dėmesį, ar jūsų vaikas neperžengia amžiaus apribojimų – ar nesilanko svetainėse, skirtose vyresniems. Pasikalbėkite apie amžiaus apribojimų reikšmę.

Jeigu vaikas susiduria su patyčiomis, patarkite netylėti, pasipasakoti, neatsakyti į įžeidimus ir neskubėti trinti įžeidžiančių žinučių – jos vėliau gali pasitarnauti kaip įrodymas.

Patarkite vaikui neatidarinėti neaiškių laiškų, uždaryti išskylančius langus, atidžiai skaityti įspėjimus, o jei jų nesupranta, kreiptis į suaugusiuosius.

Priminkite vaikui, kad internete netinkamai besielgiančius žmones lengva susekti ir nustatyti, iš kur buvo išsiųsta nederama žinutė ar atliktas veiksmas.

Nors paaugliams nepatinka tėvų kontrolė ir jie dažnai linkę neigti tėvų žodžius, visgi reikia žinoti, kad tėvai paaugliui turi didžiulę įtaką.

Parengė Daiva Šarkienė, psichologė